

Amerikansk tundrasvan Hagaberg 2 juni 2004

Jan-Erik Malmstigen

Anländer Hagaberg den 2 juni kl. 08.50. Vädret är fint, sjön Väringen ligger blank. Beger mig först ut till plattformen för att kolla Ullersåtersviken en sista gång innan jag avslutar min exkursion som påbörjades klockan 17.00 den 1 juni och som sedan pågått utan avbrott hela natten. Upptäcker klockan 09.07 tre svanar som kommer inflygande från söder på låg höjd över viken i riktning rakt mot mig. Jag riktar tuben mot fåglarna, vill gärna kolla arttillhörigheten. Upptäcker ganska snart att det inte handlar om knölsvan, alltså sångsvan. Men det är något som inte stämmer, näbbarna förefaller nämligen snett framifrån påtagligt svarta och jag associerar därför till mindre sångsvan. Fåglarna passerar i höjd med Talludden och jag kan följa fåglarna i tuben hela tiden. När fåglarna ses från sidan kan jag konstatera att fåglarnas näbbar är helt svarta, d.v.s. det gula saknas. Det skulle alltså entydigt peka på att det här handlar om den amerikanska tundrasvanen *Cygnus columbianus columbianus* som är en ras av den mindre sångsvanen. Den häckar på den kanadensiska tundran och enstaka fynd har gjorts vintertid i västra Europa. Av vissa auktorer anses den till och med som en egen art.

I SOF:s andra upplaga av "Sällsynta fåglar i Sverige (2003) finns två fynd godkända i Sverige. De två fynden är båda gjorda på våren och avser adulta fåglar, 1979 och 1999. Man misstänker här att dessa fåglar anlänt Europa föregående höst och sedan följt med europeiska artfränder på sin flyttning norrut.

På rapportsystemet Svalan finns tre fynd registrerade. Den 2-6 mars 2000 iaktogs en misstänkt adult amerikansk tundrasvan vid Tysslingen i Närke. Den hade nästan helsvart näbb men expertisen förblev oense och rastillhörigheten kunde därför inte fastställas. Den 19 mars samma år finns en rapport om en ensam fågel från Stora Frö på Öland (anonym) och till sist inte mindre än 11 adulta fåglar som rastade på Vinnö ångar i Skåne den 13 oktober 2001 (Skånes rapportkommitté)

De tre amerikanska tundrasvanarna vid Hagaberg måste därför betecknas som en sensation av högsta rang, inte minst tidpunkten på året är förbryllande. Observationen har meddelats rnk för Västmanland och det blir nu (rk) rarietetskommittén som kommer att avgöra om fåglarna godkänns som spontana eller möjligen rymplingar från någon djurpark.

Aktuella observationer 1/4 – 31/7

Matthias Rudenvall

April

Första veckan innehöll ett varierande väder, tidvis varmt och soligt men vissa dagar kallare och en del regnskurar. Redan andra veckan stabiliserade sig vädret och det var mestadels varma och soliga vårdagar fram till sista veckan då det återigen blev lite svalare och med enstaka skurar.

En *tretåig hackspett* sågs i Liaskogen den 1:a och *försärla* sågs i början av månaden vid Frövifors, Dalkarshytan/Lindesberg samt Stensta. En *prutgås* rastade överraskande vid Österhammarsjön den 3:e och även ett par *stjärtrand* sågs på samma plats. En del *sädgäss* fanns kvar i södra kommundelen, som mest 307 ex Fänninge den 9:e. Även änderna rastade i stora flockar, t.ex. sågs 300 *krickor* vid Österhammarsjön den 10:e och *bläsänderna* nådde 150 ex den 14:e, vilket är nytt vär-rekord! Tre *brunänder* rastade vid Sjömosjön den 5:e och ett par *småsträke* sågs i Rockhammar den 10:e. Samma dag sträckte en *småspov* vid Sjömosjön och en *större strandpipare* rastade vid Nederby. En del *snatteränder* sågs under månaden enligt följande; ett par Sjömosjön 5:e, en hane Österhammarsjön den 6:e, ett par Hagabergs reningssdammar 7-9:e, ett par Morskogasjön den 17:e och en hane Albäcksan den 20:e. En *strandskata* rastade på isen vid Prästryggen/Väringen den 6:e och ytterligare sex ex rastade vid Storåbadet den 14:e. I samband med ett in-flöde av *ringtrast* i mitten av månaden rapporterades ett ex Hagaberg/Frövi 14:e samt en hane samma lokal dagen efter. En hane Mon/Finnåkerssjön 14

den 14:e, 4 ex Näset/Finnåkerssjön den 15:e, en hane N Frövifors 15:e, tre ex Fageräng/Lindesberg den 17:e och en hona Sjömosjön den 19:e! Även *sjöorre* har uppträtt talrikt med flockar vid Hagaberg, Stor-Väringen, Sällingssjön, Morskogasjön, Storåbadet En hane *svart röstjärt* sågs vid Frövifors den 21:e och en *silftrut* rastade vid Ullersåtersviken/Väringen den 22-23:e. Den 22:a räknades inte mindre än 28 *storskarvar* på Stor-Väringen och 32 ex i Ullersåtersviken den 27:e! Till sist två *dvärgbeckasiner*, en spelande Sörbysjön 28:e och en spelande Albäcksan dagen efter.

Maj

Månaden var riktigt sommarlik med temperaturer uppemot 20-25 grader! Det fina vädret dominerade månaden med undantag för några skurar i början samt ett par dagar i mitten med lite svalare temperatur. Månaden avslutades med ganska varmt väder, men också med någon regnskur.

Inte mindre än 45 *sjöorrar* rastade vid Storåbadet den 4:e, vilket är nytt kom-munrekord för våren! Vidare med ändern kan nämnas nio *skedänder* vid Sörbysjön den 6:e och tre *snatterandshannar* dagen efter, ett par *svärta* vid Hagaberg 9:e samt elva *småstrakar* vid Storåbadet den 12:e! Ett inflex av *dvärgmåsar* rådde i västmanland efter första veckan, och vi berördes delvis av detta. 2-3 ad sågs vid Bläsåsen den 8:e, följt av 4 ad + 1 2k dagen efter och samma dag sträckte även hela 17 ex norrut!! Den 15:e sträckte en *kustlabb* förbi först